

Voordracht voor het DB Zuidoost van 01 februari 2022

Portefeuille Openbare Ruimte en Groen (24)
Ontwikkeldbuurten (26)
Grondzaken (31)

Agendapunt B1

Tekst van openbare besluiten
wordt gepubliceerd

Onderwerp

Behaalde resultaten, borging en locaties Voedselbos Amsterdam Zuidoost.

Het dagelijks bestuur Zuidoost besluit

1. Kennis te nemen van de behaalde resultaten van het Voedselbos en de borging voor de toekomst.
2. In te stemmen met het toekomstbestendig maken van het Voedselbos Amsterdam Zuidoost als deel van het openbaar groen in de K-buurt Zuidoost, met als belangrijke uitgangspunten:
 - a) Locaties waar niet gebouwd wordt blijven voedselboslocaties tot in ieder geval 2040.
 - b) Locaties waar wél gebouwd gaat worden mogen vóór aanvang van de bouw tijdelijk gebruikt worden als voedselboslocatie.
 - c) Bij het ontwerp van het openbaar groen rond de nieuwbouw op de locaties wordt de gemeenschap rond Voedselbos Amsterdam Zuidoost betrokken.
 - d) Het medebeheer wordt door een actieve gemeenschap gedaan en kan qua samenstelling of in zijn geheel door de tijd veranderen.

Kernboodschap

Het Dagelijks Bestuur van Stadsdeel Zuidoost heeft ingestemd met het stimuleren van het toekomstbestendig maken van het Voedselbos Amsterdam Zuidoost (VBAZO) op de huidige locaties als aanvulling op het bestaande groen in de openbare ruimte. De sociale en ecologische voordelen (vergroten van de biodiversiteit en klimaat adaptatie) van dit project sluiten goed aan bij de Groenvisie en programma groen Zuidoost. Door de innovatieve aanpak, het ontwikkelen van deskundigheid en duidelijk eigenaarschap (medebeheer) van en door bewoners, levert het project nieuwe kennis en ervaring op. Zo wordt bijgedragen aan nieuwe oplossingen om de groenambities in Amsterdam te realiseren.

Bestuurlijke achtergrond

De verantwoordelijk portefeuillehouder Zuidoost heeft in december 2019 de implementatie van het project in de K-buurt goedgekeurd (onder voorwaarde van toekenning subsidie). In maart 2020 is uit het Groenfonds ontwikkelbuurten een budget hiervoor toegekend.

Het Voedselbos sluit goed aan op de uitgangspunten van de Groenvisie en het programma groen Zuidoost.

Bestuurlijke prioriteit

Sluit aan op doelstelling 3 van het programma groen: Zuidoost natuurinclusief maken en beheren.

Wettelijke grondslag

Conform onderdeel 2.1 van de Takenlijst behorende bij de Verordening op het lokaal bestuur: de inrichting van de openbare ruimte.

Onderbouwing besluit

1. Kennis te nemen van de behaalde resultaten van het Voedselbos en de borging voor de toekomst.

- In de K-buurt is groen bij gepland in de openbare ruimte, waarmee de biodiversiteit en de klimaatbestendigheid is verhoogd.
- Er is draagvlak ontstaan bij Stadswerken en Stadsdeel Zuidoost voor de sociaalecologische waarde van deze vorm van een Voedselbos. Er is een gezamenlijk document opgesteld met daarin de ambities en randvoorwaarden waaraan gemeente en praktijkgemeenschappen zich zullen houden.
- Er is een beheerplan opgesteld.
- Het maaibeleid is aangepast.
- Het Voedselbos ZO is opgenomen in de lijst met projecten onder het uitvoeringsprogramma Groenvisie 2050.
- Vier praktijkgemeenschappen zijn deels en worden verder opgeleid in het toepassen van het gedachtegoed van het Voedselbos. Urbaniahoeve heeft een reader ontwikkeld, daarin worden kaarten en percelen van VBAZO opgenomen, zodat vaste leden van de praktijkgemeenschap bij project oplevering in staat om deze percelen te onderhouden.
- Het Voedselbos Zuidoost en dus Zuidoost is internationaal positief op de kaart gezet tijdens de Biënnale in Venetië en er zijn verschillende (wetenschappelijke) artikelen gepubliceerd.
- Het Voedselbos Zuidoost is ingebed in en afgestemd met het Beschermd Stadsgezicht Bijlmermuseum.

2. In te stemmen met het blijven stimuleren van het concept Voedselbos Amsterdam Zuidoost als deel van het openbaar groen in de K-buurt Zuidoost. Met als belangrijkste uitgangspunten:

2a) Locaties waar niet gebouwd wordt blijven voedselboslocaties tot in ieder geval 2040.

Het inrichten van een voedselbos doe je om de ecologische en klimaat adaptieve waarde van het bestaande groen te versterken en te behouden voor de langere termijn. Dus bij voorkeur kies je stukken openbaar groen waarvan je weet dat ze naar alle waarschijnlijkheid in de toekomst ook groen blijven.

De locaties van project Voedselbos Amsterdam Zuidoost strekken over ongeveer 55 hectaren in de wijk Bijlmer Oost en liggen verspreid over de bestaande groenstructuren in de volgende buurten: Bijlmermuseum Noord, Bijlmermuseum Zuid, K-buurt midden, K-buurt Zuidoost, Kortvoort, Koningshoef en Kantershof. Door kleine ingrepen te doen en bepaalde samenstellingen van beplanting te planten worden deze locaties ecologisch versterkt vanuit de principes van een voedselbos.

Het grootste deel van het voedselbos bevindt zich sinds 29 mei 2019 in gemeentelijk beschermd stadsgezicht Bijlmermuseum. De cultuurhistorische verkenning stelt: "De belangrijkste te beschermen onderdelen zijn het ensemble van de 6 hoogbouwflats, de hoge metrobaan, de *onderliggende groen- en waterstructuur* en de oorspronkelijke fiets- en voetgangersbruggen. Het Bijlmermuseum dient nu en in de toekomst als eenheid benaderd te worden zodat onderhoudswerkzaamheden en noodzakelijke en/of gewenste ingrepen integraal aangepakt kunnen worden." Deze eenheid van de onderliggende groen- en waterstructuur van het gebied is geborgd in de Visie Beschermd Stadsgezicht Bijlmermuseum (februari 2021), ontwikkeld door landschapsarchitect Yttje Feddes (Feddes/

Olthof Landschapsarchitecten) in opdracht van stadsdeel Zuidoost. VBAZO respecteert de visie als toetsingskader voor de werkzaamheden en beplanting in het gebied en breidt graag uit naar het hele beschermd stadsgezicht gebied om de eenheid te waarborgen. Het grote voordeel van een beschermd stadsgezicht is dat je weet dat het groen voor langere tijd behouden zal blijven: ideaal voor een voedselbos.

Er is afgestemd of er (woning)bouwplannen of andere ingrepen zijn op de voedselbos locaties die mogelijk in de komende jaren het voedselbos zouden verstoren. Dit is in het merendeel van de locaties niet het geval, hier kunnen de voedselboslocaties zeker tot 2040 ongestoord blijven bestaan. Hiervoor is afgestemd met woningbouwplannen, omgevingsvisie 2050, groenvisie 2050 en betrokken nutspartijen via een KLIC-melding (Kabels en Leidingen Informatie Centrum). In het vigerend bestemmingsplan Nieuwe Bijlmer zijn de voedselbos locaties aangewezen als 'groenvoorziening' en conflicteert niet met het voedselbos.

2b) Locaties waar wél gebouwd wordt mogen vóór aanvang van de bouw tijdelijk gebruikt worden als voedselboslocatie.

Op enkele voedselboslocaties wordt er in 2023-2024 gebouwd; het Experiment K-midden noordoosten van metrostation Kraaiennest bij de Karspeldreef. Tot de aanvang van de bouw (2021 – 2023) is er tijd om deze stukken groen te gebruiken voor tijdelijke groei van beplanting, bloemenweides en bomenkweek uitgevoerd door Voedselbos Amsterdam Zuidoost.

2c) Bij het ontwerp van het openbaar groen rond de nieuwbouw op de locaties wordt de gemeenschap rond Voedselbos Amsterdam Zuidoost betrokken.

Bij nieuwbouw op de aangegeven voedselboslocaties wordt de praktijkgemeenschap van VBAZO betrokken bij het inrichten van het openbaar groen zodat deze in lijn met het voedselbos wordt ontworpen. Gemeente Amsterdam betreft in het proces de praktijkgemeenschap mee in de ontwerpfasen. Bij de aanleg en het beheer zal de praktijkgemeenschap meehelpen.

2d) Het medebeheer wordt door een actieve gemeenschap gedaan en kan qua samenstelling of in zijn geheel door de tijd veranderen.

Het medebeheer wordt door vrijwilligers gedaan uit de buurt. Door de tijd zullen er vrijwilligers bijkomen en afvallen. Het kan ook gebeuren dat er een poosje helemaal geen vrijwilligers zijn, dan pakt de gemeente het beheer op tot er een nieuwe groep opstaat. Vanuit Groen in de buurt zal het medebeheer ondersteund kunnen worden via het Groenplatform Zuidoost.

Advies / afstemming

Er heeft afstemming plaatsgevonden met:

- Dagelijks Groenbeheer
- Gebiedsbeheerder
- Programmamanager Groen
- Chief Science Officer
- Subsidiebureau
- Gebiedsmanager Bijlmer Oost
- Urbaniahoeve

Financiële onderbouwing

Consequenties gedekt?

Nog niet bekend

Overige toelichting

Op 4 maart 2020 is uit het Groenfonds ontwikkelbuurten een budget toegekend van € 180.000 aan het stadsdeel Zuidoost voor VBAZO. Het deel voor de diensten van Urbaniahoeve wordt aan hen gegund via de subsidieregeling Stadslandbouw en Voedselinitiatieven.

Door Corona is er vertraging opgelopen met name in het opbouwen van een stevige community van bewoners (praktijkgemeenschap VBAZO). Daarom is begin juli een 2^e subsidieaanvraag bij de subsidieregeling Stadslandbouw en Voedselinitiatieven van 80.000 euro gedaan. Echter is het subsidieplafond bereikt en kan de subsidie niet gegund worden.

Ter overbrugging is een eenmalige opdracht van 35.000 euro uit het Groenfonds Ontwikkelbuurten 2021 gehaald om de lopende activiteiten af te ronden en de overdracht naar Dagelijks Groenbeheer van Stadswerken en Programmamanager (en Team) Groen van het stadsdeel mogelijk te maken. Dat betekent dat Urbaniahoeve versneld overdraagt aan de gemeente en de 4 praktijkgemeenschappen in de K-buurt (1 april i.p.v. 1 juli 2022).

Het procesmanagement van het Voedselbos Zuidoost is per 1 januari 2022 overgedragen aan de programmamanager Groen en zijn team. Dit valt nu onder de reguliere werkzaamheden, er is geen extra procesbudget meer beschikbaar.

Conclusie

Communicatie

Binnen de gemeente

Op te nemen in de te publiceren besluitenlijst.

Buiten de gemeente

Er zal afstemming plaatsvinden met woordvoering over de wijze waarop de communicatie naar buiten zal plaatsvinden.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2021-139400	Behaalde resultaten Voedselbos Zuidoost.pdf (pdf)
AD2021-139401	Kaartmateriaal voedselbos.pdf (pdf)
AD2021-138690	Stadsdeel Zuidoost Voordracht (pdf)

Behandelend ambtenaar of indienend raadslid (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Annoesjka Nienhuis, telefoon: 06- 51046613, a.nienhuis@amsterdam.nl

Uitslag

B Akkoord, voorts wordt de verantwoordelijk directeur gemachtigd tot het maken van wijzigingen
